

1903 og senere Folketingets Dagsorden gav Anledning til, resulterede i Vedtagelsen af en Lov af 27. Januar 1905 om Nedsættelse af en Tyendekommission. Denne Kommission arbejdede saa i godt og vel 5 Aar. Den afgav sin Betænkning i Marts 1910, men der opnaaedes ikke indenfor Kommissionen Flertal for noget Udkast til en ny Tyendelov eller overhovedet Flertal for noget afgørende Standpunkt i hele denne Sag. Et forholdsvis ringe Mindretal af Tyendekommissionen, jeg tror, det var paa 4 Medlemmer, stillede sig paa det Standpunkt, at Tyendeloven skulde afskaffes, og der var et Mindretal paa 8 Medlemmer, der vilde have Tyendeloven revideret specielt med det for Øje at skabe en Beskyttelseslov for Tyendet, ikke alene det umyndige Tyende, men ogsaa Tjenestefolk over 18 Aar.

Justitsminister Bülow fremsatte saa i Samlingen 1911—12 et Lovforslag, der væsentlig var udarbejdet paa Grundlag af et Forslag, som det nysnævnte Mindretal paa 8 Medlemmer havde stillet, et Mindretal, som vort Partis Repræsentant i Kommissionen, daværende Folketingsmand for Aarhus nordre Valgkreds (Sabroe), tilhørte. Det kan ikke bestrides, at dette Lovforslag bød paa væsentlige Fremskridt med Hensyn til Tyendets Forhold og Levevilkaar, men da Lovforslaget kom til Behandling i Udvalget, rejste der sig paa ny det Spørgsmaal, om det ikke var bedre at gaa til at ophæve Loven af 10. Maj 1854 og gaa bort fra overhovedet at lave en særlig Lovgivning for myndige Tjenestefolk samt at indføre en Beskyttelseslov for Børn og unge Mennesker i privat Tjenesteforhold. Udvalget, for hvilket det ærede Medlem fra Skelskør (R. Andersen) var Formand, afgav i første Omgang ingen Betænkning, kun en Beretning. Det var sent hen paa Samlingen, inden man var naaet saa vidt og overhovedet nogenlunde havde klaret Synsmaaderne, der var vidt forskellige i de forskellige Lejre. Man slutter med en Beretning og udtaler i denne, at Udvalget forventer, at Lovforslaget fremsættes paa ny i den kommende ordinære Rigsdagssamling.

Denne Forventning blev imødekommet af Justitsminister Bülow, der igen i Samlingen 1912—13 fremsatte et Lovforslag i samme Affattelse som den, hvori han tidligere havde fremsat det her i Tinget. Den 16. November 1912, altsaa efter en forholdsvis kort fornyet Udvalgsbehandling, afgav Udvalget Betænkning, og hele Udvalget indleder denne Betænkning med

at sige, at alle er enige om, at Tyendeloven af 10. Maj 1854 er forældet, og man er enig om, at de faa Ændringer og Tillæg, der i de forløbne omtrent 60 Aar er fremkommet, ikke har formaet at bringe det paa-gældende Retsforhold i Takt med Tidens Udvikling og Krav. Spørgsmaalet om at gaa helt bort fra en særlig Lovgivning paa det foreliggende Omraade, i hvert Fald for det myndige Tyende, vandt ikke Flertal. Mit Partis Repræsentanter i Udvalget stillede en Række Ændringsforslag, der tog Sigte paa at komme bort fra, hvad der i den bestaaende Lovgivning findes af gammel Fordom, og hvad der har givet denne Lovgivning et særligt Klassepræg, og for det andet at skabe en særlig Beskyttelseslovgivning, der kan tjene til Gavn for de paa-gældende Parter. Vort Partis Repræsentanter i Udvalget formulerede det nærmere i tre forskellige Punkter: for det første gjaldt det om at gøre Tyendet nogenlunde ligestillet med andre Arbejdere, dernæst om at yde de umyndige, særlig det skolesøgende Tyende, en virkelig Beskyttelse og endelig om at fjerne de Straffebestemmelser, Bødepaalæg o. s. v., som Lovforslaget indeholdt angaaende Tyendets og Husbondens Opfyldelse af Pligter. De mere eller mindre heldige Bestemmelser, der i saa Henseende var optagne i det af Justitsministeren fremsatte Lovforslag paa Grundlag af Kommissionens Udkast, kunde vort Parti ikke være med til, og Realiteten er, at vi allerede paa det Tidspunkt foreslog at komme bort fra Tyendeloven af 10. Maj 1854, og det er mig bekendt, at den daværende Formand for Udvalget, det ærede Medlem fra Skelskør (R. Andersen), stillede sig paa det Standpunkt, for hvilket jeg her i Dag møder som Talsmand paa min Gruppes Vegne: helt at ophæve Tyendeloven af 10. Maj 1854.

Det Standpunkt, som der ikke tidligere var fuld Enighed om indenfor de Organisationer, som maatte betegnes som de mest interesserede i Sagen, er der nu skabt Enighed om, nemlig at det bør være Udgangspunktet for en Lovgivning paa det her foreliggende Omraade, at man helt ophæver Tyendeloven af 10. Maj 1854. Det er neppe nødvendigt her at komme videre ind paa de Urimeligheder, der klæber ved, eller som egentlig dannet Hovedindholdet af denne Lov. Den er i hvert Fald i yderst ringe Grad til Støtte for Tyendet, ja, den er i langt højere Grad til Skade for det. Det er min Opfattelse, og jeg tror, den deles af mange, at gode og humane Husbonder ikke bruger Tyendeloven,